

AV och AN

Nr 14 april 2009

Utgivare: Avans Intresseförening

FEM OLIKA FASTA SKOLOR

Skolhuset i Afvan nedbrunnet

”Vid 12-tiden natten till idag, onsdag, observerades att eld utbrutit i Afvans skolhus. Då elden observerades hade den ännu ej hunnit taga någon nämnvärd omfattning, men innan folk hann komma till platsen stod huset i ljusan låga, så att ingen möjlighet fanns till dess räddning. Eldsläckningsredskapen voro bristfälliga och vattentillgång saknades, hvartill kommer att det tog lång tid för eldsläckningsmanskaper att samlas. Läraren å platsen, Sven Husberg som bor i skolhuset, låg för tillfället borta. Hur elden uppkommit är obekant, men man gissar på felaktighet i muren.”

Natten 7-8 januari 1913, Norrbottens Kuriren

DE FEM SKOLHUSEN

Det tog lång tid innan Folkskole-reformen från 1842 tog fäste i landet. 1868 byggdes en skola i Avan och det var en av de första i socknen. Det ålåg församlingarna att ansvara för undervisningen och det förklarar varför ämnet kristendom, att kunna delar av katekesen utantill och bibliska historien fick så stor plats i undervisningen. Kyrkoherden skulle vara ordförande i skolstyrelsen och detta upphörde inte förrän 1930.

Det första skolhuset byggdes således 1868 på den plats där nu Föreningshuset ligger. Det blev ett bra hus byggt av byns invånare dels efter skattekraft och dels med medel som blivit över och som kommit från lyckligare lottade landsändar vid det stora nödåret 1867. 1913 brann detta hus ned till grunden. Förmodligen hade man eldat hårt inför skolstarten, det var kallt dagarna innan branden.

Ett nytt skolhus byggdes upp på samma plats av Ava Byggnadsförening med 65 delägare som tillsammans köpt 149 andelar á 10 kronor. Byggekostnaden var 3423 kr och

huset togs i bruk 1915. Under uppbyggnaden undervisades eleverna i privata hus. Småskolan fanns hos Axel Nordström. Hos Gammel-Perers hölls också skola och möjligen på fler platser.

1935 beslutades att staten skulle stå för tre fjärdedelar av nybyggnad av skolor, kommunen stod för den sista fjärdedelen. I Avan byggdes då en ny skola, som togs i bruk i januari 1936. Den stod på samma ställe som nuvarande skola, där den lilla fotbollsplanen ligger och med långsidan mot byn. Under våren planterade eleverna de björkar som fortfarande står på skolgården. I slutet av 80-talet blev skolan med sina 100 elever för trång och en paviljong byggdes.

Den nuvarande skolan invigdes 1989 av skolminister Göran Persson. Nu börjar även denna bli för trång.

Under en period fanns också en parallell skola i Sandnäset. Det tillkom 1914 och huset flyttades dit från annat ställe. Det finns ännu kvar på höger sida av vägen mot Luleå och används som sommarställe.

AVA HUGGET

Tronskifte

Avahugget är inte någon tävling i att hugga skog om nu någon tror det, utan den årliga fisketävlingen på Markströmsviken. Den sista söndagen i mars var omgärdad av två fina, soliga dagar, men söndagen själv var vit som mjölke. Detta till trots kom ändå 22 vuxna och 7 barn för att borra sina hål i den mertertjocka isen.

Det var en märkvärdig tävling, det var nämligen ingen sundqvistare som vann. Vi har liksom blivit vana vid det de senaste åren. I stället återtog Bengt Westerberg tron med sin fjärde seger genom tiderna. Han hade borrat ett hål en bit bort från de övriga, mot korvgrillningen till. Vad än det nu berodde på, så var det ett lyckokast. Herman Sundqvist försvarade dock familjeäran med en andraplats. Trea kom tonåriga Jonathan Landfors. Ungdomsklassen vanns av Cajsa Holmström före Erik Jansson, de övriga fem kom alla trea.

Segraren Bengt Westerberg påhejad av Sven Lennart Lindh

Profilen

Mats Byaåldermannen

Mats Fabricius är Avans byaålderman. Det betyder inte att han är äldst i byn, dit är det lång väg än, utan att han är ordförande för Avans by, byalaget. Fast ordförandeskapet kräver erfarenhet och därtill kunskap och det har Mats.

Byalaget består av jordägare/gårdar som har mantal i Avan och som förvaltar byns gemensamma marker. Man bevakar också fiskerätten och de intrång som görs i älven genom Vattenfall. Byalaget är också remissinstans gentemot myndigheter i frågor som gäller byn.

Byaordningen har sin begynnelse i 1600-talet och drivs med en muntlig praxis, sedan handlingarna förtärdes av branden av skolan 1913. Intressant är att konsensusbeslut tillämpas i vissa frågor. Om en enda mantalsägare är emot ett förslag, så faller det.

Familjen

Till vardags arbetar Mats som företagsekonom i Hushållningssällskapet med ekonomisk rådgivning och med jord, skog och även livsmedel som specialområden. Han är gift med Anna som arbetar som informatör och de har tre barn, John som är forskare i matematik med teknisk fysik som specialitet, Karl som är ishockeyspelare i Frölunda och landslaget och Maja som studerar till sjuksköterska. De två senare bor i Göteborg.

Kallgästabud

När denna intervju gjordes var det Påsk och huset var traditionsenligt fullt av gäster. Mats farfarstor införde de så kallade Kallgästabuden. Hon hette Maria Nilsson och kom från Sundet i Gäddvik. Där var hon van vid många gäster, något som hon tog med till Avan och Fabriciusfolket.

Kallgården

Mats och Anna bor i ett av de äldsta gårdsställena i Avan, säkerligen från 1500-talet. Namnet Kall kommer från Karl Karlsson som ägde fastigheten någon gång innan dimmorna skingrats. Underdelen av det nuvarande huset byggdes på 1600-talet och överdelen kom till i mitten på 1800. Paulus Fabricius, som kom från Piteå, gifte in sig i gården 1813. Hans son Johan Paulus byggde på huset medan den andre sonen Nils Anton byggde nytt, Nykall, där nu Per Stenelund bor. Gammelkall är den något smalare av de två, men i övrigt tämligen lika, husen.

Det är också många intressanta personer som hyrt bostad i Gammelkall genom århundradena. Ett

exempel är Ulla Janssons farmors far, Kapten Erik Lundberg. Han startade den första skytteföreningen i Avan och gjorde ägorätsutredningar om byamarkerna.

Fotokatten

Det var Mats farfar John, som var så flitig fotograf i början på förra seklet. 2000 glasplåtar och negativ är räddade och därmed minnena om den tidens Avan. Det är väl inte omöjligt att en bok med en del av dessa foton kommer att ges ut med tiden.

En fin by för alla åldrar

Avafolket ser Mats som en mycket hjälpsam och trevlig person och han gillar för sin del Avan högt. Han har spelat ishockey i ASK, varit med och startat basketverksamheten, och sitter sedan länge i sportklubbens huvudstyrelse. Ett annat intresse är att vistas i skog och mark. Byn utseende har inte ändrats mycket under hans livstid, vilket till viss del beror på restriktionerna för husbyggen, ”på gott och ont.” Tråkigt är att vattentäkten i Gäddvik/Storheden också lett till restriktioner, inte på norra sidan av älven utan på vår sida och även detta lägger sin hand över Avan. Men som helhet, Avan är en fin by att bo i för alla åldrar, tycker Mats.

Familjen

Gäddviksbron

Bergnäset, Gäddvik eller Avan?

En tillkallad expert redogjorde för sin syn om var den nya bron skulle ligga; i Bergnäset eller i Gäddvik. Han avslutade med att säga: "Konsekvensen av vad jag nu har sagt är att bron bör ligga i Bergnäset". Då reser sig en bonde från Gäddvik och säger: "Jag håller med föregående talare i allt vad han sade, fränsett att konsekvensen skall ligga i Gäddvik". Och så blev det.

Efter andra världskrigets utbrott insåg myndigheterna att en bro måste byggas i nedre delen av Luleälven. Bergnäset och Gäddvik var huvudkombattanter men Avan kom att bli en outsider. Redan 1935 hade man beslutat om en bro vid Gäddviks färjställe. Detta bromsades dock med en ny utredning om brons läge och den 1 mars 1939 fattades ett beslut om att bron i stället skulle ligga i Bergnäset.

Något bygge hade dock inte påbörjats när andra världskriget bröt ut den 1 september samma år. Överbefälhavaren tryckte på regeringen om omedelbara åtgärder, men ett år efter krigsutbrottet hade fortfarande inget brobygge påbörjats.

Avan också ett alternativ

För att tillse både lokala och civila skäl fanns ett förslag om att bron skulle ligga i Avan tillsammans med en provisorisk bro vid Gäddviksströmmen, där älven är som smalast. Då skulle bron hamna under Bodens kanoners beskydd. Dock skulle den ta litet längre tid att bygga än vid Gäddvik. En ivrare för detta förslag var riksdagsmannen Albin Nilsson från Antnäs. Han kom att bli helt fastlåst vid avaförslaget. Man kan undra hur vår by nu hade sett ut om bron hade byggts här i stället för i Gäddvik.

Tysk autostrada?

Det var naturligtvis inte en enskild bonde i Gäddvik, som kom att bestämma brons läge. Militärens synpunkter var tyngst vägande. Men deras skäl kunde inte öppet redovisas och Norrskensflamman med riksdagsman Hilding Hagberg i spetsen hävdade att valet Gäddvik var ett beställningsverk av tyskarna. De skulle kunna knyta ihop den svenska riksvägen med den finska Ishavsvägen och vidare mot Norge.

Hårda debatter

Det var inte bara kommunisternas starka protester och anklagelser om tyskt inflytande, som förmärktes. Södra och Norra Nederluleås byar var i luven på varandra, Luleå Stad var oerhört besvikna över det som kom att bli valet av brons plats och i Riksdagens båda kamrar gick debattens vågor höga. De starka byamännen i Gäddvik menade att förslaget om Avan bara var ett sätt att förhåla frågan till Bergnäsets fördel. Albin Nilsson menade i ett bitert slutanförande i Riksdagen att Gäddviksanhängarna hela tiden fått information, som övriga parter inte fått.

Myndigheterna insåg att en bro i Bergnäset var att föredra ur lokal synpunkt och om bron kunnat byggas lika snabbt som Gäddviksalternativet hade valet blivit Bergnäset.

Snabbare och billigare

Häftan så dyrt och dubbelt så fort, 430 meter mot 830 meter. En bro i Gäddvik skulle kunna färdigställas på drygt ett år, i Bergnäset skulle det ta två år. Huvudskälen för brons belägenhet var militära, ekonomiska och tidsmässiga. Den 6 november 1940 tog regering och riksdag beslutet och den 1 december 1941 öppnades Gäddviksbron för trafik.

I backspeglarna

Bron hamnade nog ändå på rätt ställe. Vägarna i området bar inte fordon tyngre än 10 ton och en omväg runt Boden hade varit mycket tidsödande. Det gällde att få så rak sträckning som möjligt. I början av 40-talet fanns inga tankar på att biltrafiken skulle bli så omfattande i framtiden. En riksdagsman från Stockholm ondgjorde sig över att bron byggdes så bred. Nu utgör den kanske den vägsträcka i Sverige som är mest bemängd med glassplitter från backspeglar, som slagit mot varandra. En annan menade att man inte kunde lägga bron i Bergnäset och på så vis riskera att få flyktingsströmmar och stridsvagnar som passerade genom Luleås innerstad (tala bara inte om den blivande E4:an). Det bör också sägas att man inte hittat något belägg för att tyskarna hade ett finger med i spelet.

Bro i Avan i nutid?

För 25 år sedan gick en gemensam begäran från byarna Avan, Unbyn, Bälinge, Norra och Södra Sunderbyn om en bro i Avan. Vid byggandet av sjukhuset blev frågan het igen. Det enda som dock hänt är att en möjlig plats för bron använts i botre delen av Änget. Tillfartsvägar har också ritats in, från Bodenhållet genom Beten och från Älvsbyhållet bakom Bränslan. Många skulle nog vilja att en bro byggdes. Frågan är bara hur byn Avan skulle påverkas.

Skolor i Avan

Första skolan, läraren Sven Husberg, ca 1912

Första skolan, läraren Rosa Holmqvist, ca 1912

Från skolslöjden ca år 1920

Från vänster: Roland Nilsson, Einar Fjällström, Alex Nordström, Axel Andersson, Egon Vikberg, Östen Boqvist, Alvar Pettersson, Torsten Fjällström, Nils Johansson, John Vikberg, Ingvar Vidgren (sittande), John Hammargren, Bernhard Ekström, Axel Hammargren

*Läraren Hulda Qvänsel
Ca 1920.*

Hulda var syster till Karin Fabricius, Mats farmor, och bodde med sin familj i Kallgården.

Hon hade verkat i kvinnorörelsen, som bland annat arbetade för kvinnors rösträtt. Hulda var god vän med Kata Dalström, som 1921 gjorde en valturné i Norrbotten inför det första riksdagsvalet med kvinnlig rösträtt. Kata besökte även Avan, där hon höll ett politiskt möte i Axel Nordströms hus.

Skolor i Avan

Sandnässkolan, lärare Emma Holmgren ca 1915

Sandnässkolan, syslöjd. Lärare Emma Holmgren

Föreningshuset. Lärare Harald Östling, våren 1935.

Det var det här huset som byggdes upp efter branden 1913 och som fortfarande finns kvar. Huset uppfördes av 65 delägare i Ava Byggnadsförening och hyrdes av skolstyrelsen.

När sedan den nya skolan byggdes med statsbidrag i mitten av 1930-talet gick man miste om hyresintäkterna och huset förföll efterhand.

Under 1980-talet gick byn ihop och gjorde en genomgripande upprustning av Föreningshuset. Huset ser fortfarande likadant ut som det gjorde vid invigningen den 16 maj 1987.

Nya skolan, togs i bruk i januari 1936. Den låg där fotbollsplanen finns idag.

På övervåningen fanns ett klassrum för småskolan samt en gymnastiksal. På nedervåningen fanns två klassrum och i källaren fanns matbispisning och slöjdsal. Den vänstra delen av byggnaden innehöll på övervåningen en lägenhet och nere hade distriktsköterskan lokaler.

På bilden syns utedassen och marken intill skolan med potatislandet och kornskynen tillhörde inre-Markströms.

Sista åren var byggnaden röd och en paviljong tillkom.

Hänt i Avan

FEST FÖR ÅRETS BY

En motsträvig majbrasa som dock brann ned till två tredjedelar, spännande sparkstöttingstävlingar på isvägen och åtta sorters tårtor i Föreningshuset. Det är en sammanfattning av Avans firande av utmärkelsen Årets by i Luleå kommun.

På initiativ av Lisbeth Lindström arrangerade triumviratet Byautvecklingen, Intresseföreningen och Sportklubben söndagen den 15 februari ett litet högtidlighållande av Avan som årets by. Detta blev ett utsökt tillfälle för Intresseföreningen att försöka bränna ned den mycket stora majbrasan. Efter en fjesig början, tog sig elden efter ett par timmar och en stor del av högen nere vid färjstället förtärdes av lågorna.

Sparkstöttingstävling

På isen arrangerade Sportklubben under ledning av bland andra Katarina Halvarsson och Maria Sundström d.ä. sparkstöttingstävling. Trots att kvicksilvret drog sig ned mot femton och en småelak vind förstärkte kylan kom 100 personer till isvägen. Lotta Asker visade sig vara en engagerad speaker och med hjälp av en högtalaranläggning kunde hon hetsa deltagarna ända ut

till vändpunkten och tillbaka. (alla överlevde). I den yngsta klassen vann alla och fick pris. I ungdomsklassen segrade Petter Sundström. Mamma Maria hade införskaffat priserna, så han visste vad som gällde; godis... Jens Westerberg från Bränslan kom tvåa och hans granne Ingrid Petterson var trea i mål. I blandklassen seniorer/veteraner hade man kanske förväntat sig litet mer utstående knän och armbågar, men det var en ganska välordnad skara som gav sig ut. Anders Åström från Lillbacken vann en knapp, men dock seger med Pär Landfors från Lövnäset i hämlarna och med Janne Norberg Vestibyn på tredje plats. Litet längre ned i fältet visade Siw Makkonen och Kerstin Sundkvist upp en behärskad och elegant sparkföring.

Upptining i föreningshuset

Under tiden värmdes kaffepannorna i Föreningshuset där Byautvecklingsgruppen med hjälp av en skolklass gjorde sig redo för anstormning. En sådan blev det också, men de glada själarna med frusna händer och fötter mottogs med värme. Efter hand fylldes också Föreningshuset med sådana, som föredragit att inte riskera förfrysning på älven. Och de var lika välkomna. Det var liksom meningen.

ÅRSMÖTEN

Intresseföreningen

Vid Intresseföreningens årsmöte lämnade Maria Andreasson och AnnMari Granbrant styrelsen. Maria har varit en mycket bra ordförande under några år och AnnMari den stora entreprenören. Idéerna duggade tätt. Båda fortsätter nu med annat inom Avans föreningsliv. Ny i styrelsen blev Katarina Halvarsson, men någon ny ordförande stod inte att finna. Det hela ordnades på så vis att de sex ledamöterna skall verka som ordförande två månader var. Kanske värt att prova i större sammanhang.

Byautvecklingsgruppen redovisade också sin verksamhet för 2008 med Lisbeth Lindström i talarstolen. Inte minst gladdes man åt utnämningen Årets by. Det blev en fin belöning för många års flitigt arbete för byns bästa.

Buskspel

Det blev omval på alla på alla platser. Om nu detta beror på att de betraktas som oersättliga eller på en slö valberedning är oklart. Under alla förhållanden är Pär Stenelund fortsatt ordförande och nav i verksamheten. Avabon Henry Willman ingår också i styrelsen. Årsmötesdagen, som inleddes redan vid lunchtid med buskspel, avslutades på kvällen med middag för ett 35-tal gäster. Micke, Marie och Linn Johansson slavade på ett lyckosamt sätt i köket. Man fick backa!

PRO Södra

Vid årsmöte för PRO Nederluleå södra omvaldes Kjell Sundström från Stenudden som ordförande. Årsmötet hölls med ett 70-tal deltagare i Avans Föreningshus och dirigerades med lätt hand och en portion humor av Kjell. Till revisorer nyvaldes avaborna Hilly Andersson och Jan-Erik Nordström med en stilla förhoppning från församlingen, att man inte satt bocken till trädgårdsmästare.

SMÅTT och GOTT från Avan

En biodlares vedermödor

För 50 år sedan hade Aledalens biodlarförening årsmöte. Anselm Flinkfelt från Ale valdes till ordförande och de övriga två i styrelsen var knutna till Avan. Delägaren i snickerifabriken Evert Johansson från Höbäcken samt landsfogden Hans Fjellner, som hade sommarställe isi Berglunds på nedsidan av lulevägen vid Heohålle. Mitt emot Mats Isaksson.

Honungsskörden hade under 1958 varit synnerligen dålig, den lägsta i föreningens korta historia. Detta tråkiga faktum orsakades av den våta och kalla sommaren. Vid den här tiden fanns det bikupor inne i byn kombinerade med blomstersängar, men också i Beten och i ute i skogen.

Månadens magasin

Pensionärerna Erik Johan Ekman - 65, Karl-Axel Nordström -73 och Sundén -70 brukade i mitten av förra seklet träffas en lördagskväll i månaden. De kallade sina möten "Månadens magasin" efter ett känt underhållningsprogram i radions då enda kanal. Sommartid satt de gärna utomhus, gjorde kaffekask på en halv kopp hett kaffe spetsad med konjak och berättade historier. De var mycket måttliga i sitt drickande och sågs aldrig berusade.

Ekman, som bodde i Färjvägskurvan, var snickare, en mycket skicklig sådan. Ragnar Sundberg har sett honom bygga en kravellbyggd båt. Gör om det den som kan! Nordström, som bodde vid älven rakt ned från Föreningshuset sett, var byggmästare med sina söner som stomme i bygglaget. Bland annat uppförde de många skolor, byggde flera bostadshus i Avan och gjorde ganska stora arbeten åt militären. Sundén visste man inte så mycket om, inte ens förnamnet. Han kallades aldrig annat än för "Sundén". Han bodde i Bränslans "centrum", i det hus som ligger på höger sida av vägen upp mot Selet. Så här i in-

ternettider kan man konstatera att han kom från Råneåtrakten, hade varit maskinist och hette Johan Alfred i förnamn.

Smeden och storsläggan

Det är inte så lätt att betala räkningar nu för tiden, hur gärna man än vill. Plusgirot klarar väl de flesta, men detta att betala över Internet är närmast oöverstigligt för många, även om man har en dator. Avans byasmed, som inte bara skall betala sina egna räkningar utan även företagets, stod inför faktum; det var bara ge sig in i datordjungeln. Fler och fler företag väljer (tvingas?) att ha endast bankgiro.

Hemkommen från banken med en obegriplig instruktion och en liten dosa med pyttesmå knappar så var det bara att försöka. Naturligtvis gick det åt helsike. Men så har man ju grannar och bland dessa finns ju alltid något smarthuvud att rådfråga. Smarthuvudet var lätt lokaliserat, men inte gick det bättre för det.

Svensken tiger och lider, får med tiden depressioner och tvings konsultera psykolog. Byasmeden gjorde dock något som både hans hjärta och hjärna förstod, han gick till sin smedja, satte dosan på stället och tog fram storsläggan. Det var inte helt enkelt att avliva eländet, men till slut gick det. Senare uppdragades att banken glömt att aktivera kontot...

Grevinnan och betjänten

"Lind-Artur", som egentligen hette Bergman i efternamn, bodde i den av fiskarstugorna som ligger efter älven närmast färjstället. Hans pappa Frans Oskar var född i mitten av 1800-talet och han gifte sig med Greta Johanna Lind. Därmed tog han över hemmanet i Stenudden, där nu Birger Grahn och Siw Brandén huserar. Lindgubben, som han kallades, satt dock mest och metade, så hemmanet gick honom ur händerna och han flyttade in i Fiskarstugan.

Fiskarhusen, Lind-huset till höger

Artur, som fick ärva både Lindnamnet och stugan, var ungtung och bodde på ålderns höst ensam. Under 40-talet hade två ogifta fastrar till Ragnar Sundberg alltid vänligheten att bjuda in honom till julafton. De firade julen i den bagarstuga som ligger på vänster sida i färjstallsbacken. För att något stärka sin charm såg Artur till att få sig något under västen innan han gick hemifrån. Och varje julafton slutade på samma vis, han friade till båda kvinnorna. The same procedure every year.

Koder

Saker och ting är inte alltid vad de verkar vara. När man här i Avan lejde någon till hjälp, visste båda parter på förhand vad ersättningen skulle bli, men man skulle komma fram till detta på ett särskilt sätt. Den som lejts till arbete sade att det var väl ingenting, man kunde inte ens ta betalt för arbetet medan den som lejt bedyrade att tjänsten var näst intill ovärderlig. Och så höll det på tills man kom fram till den lön som båda från början hade vetat vad den skulle vara.

Vid ett tillfälle lejde landsfogde Fjellner, som hade sommarhus i Avan, den arbetsvillige Albin Sandström för ett jobb. Fjellner kom från Skåne och kunde inte koden, som man säger. När förhandlingen om lönen började sade Albin enligt kutymen, att det var så lite att han rent av inte kunde ta betalt. Fjellner räckte då fram handen och sa: "Ja, tack då".

Dialog på Nederlulemål

Av K-G Nordström

Tid: En vardagsmorgon i juni månad.

Plats: I köket hos Hanna.

Förhoppning: Att du som läser detta klurar litet och försöker förstå.

Detta är gammal svenska. Fortfarande är det ganska många i Avan som kan tala detta språk.

Augusta öppnar dörren från farstun och kommer in, hälsar: Gu´måran.

Hanna: Gu´måran, sä breora om middä´än. O jö som tenkt på de i gaar...

He vär no leng sen jö sag a´Augusta, ho må vel at hä värte schiok, tenkt jö.

Huri ere ve de?

Augusta: Jå-å. He er hopp om löive... Men jö break jo fa in schlang a rematismen, ner e nalkes dåliveér. He er kne-e hin som jö klemmd, ner´e kom i gåra-öil o slao at förstudöörn o jö fick kne milla.

Men, men sko ånt klåga, he kot ha viri värre... Do er allén, wosch hä do karan?

Hanna: Hån Axel er uppi Oll-Möira o låga in stjivhå´ga, o´n Ernst hä firi till stään o sko köp in schvärthätt o i pär schvärta breonskåo. Hån sko jo pa bröllopp´ at häl´jen.

Augusta: Jasso, Hån er bjudin, hån Ernst?

Hanna: Jå-å vofför skul hån at våra he?

Augusta: Ja, je tenkt pa na Ester...

Hanna: Ho Ester?! He er leng sedan hån Ernst o na´ Ester vär päär-folk.

Augusta: Nä, jö er för gåmal, jö hin åt föli ve ångdåomen no för töin, dom bao ihåop o dom flitt fra om vortänne. Nä, änné vär´e ner ve vår åong.

Hanna: Jåå. He er tjugoschio arr sedan han Axel och jög djifte oss...

Augusta: Jåå, he finsch jo i åolsteev: "Hädo toij fann ini baat´n so fa do rão´en i land" (skrattar) Nä, jö skoije bara.

Hanna: He vär teor, för ännarsch hädd do ånt foij nä kaff. Kom o sett de ati baole, so sko jö särrvér. O lägg no nedi o dopp-opp. Anisbröda gredd jö i gaar, så dom våra färsck. Jö hä värmt upp dom. Tä´ nalta strösocker pa, så småka ne bettere till ka´ffe.

Hanna: Ja, tenk att jö skull´ koma på kalas mitt på blanka vordään...

Avan förskönas

Ur Norrbottens-Kuriren måndag den 17 november 1924.

"Under sommaren har i Avan i Nederluleå socken utförts ett arbete, som är efterföljansvärt i hög grad. Genom byn har planterats en björkallé av ungefär en kilometers längd. Kring en hel del gårdar har samtidigt anlagts trädgårdar och häckar. Byn gör synnerligen trevligt intryck efter "förvandlingen" och exemplet är, som sagt, efterföljansvärt".

Den som låg bakom planteringen var Edvard från Kläpp-Sundströms. Han var bror till Ester Sundström,

som skötte byns telefonväxel ända till automatiseringen 1958. Edvard var en iderik man och han kom senare att flytta till Amerika. Hur som helst tycks han ha fått hela byn på fötter och björkar sattes efter vägen från Föreningshuset till nuvarande Signar Hammargrens. Vägen har sedan breddats ett par gånger och då fick de flesta träden skatta åt förgängelsen. Möjligen kan någon av de ursprungliga björkarna än finnas kvar, men det är troligt att den sista blåste av på Nyårsafton, den hos Helena Beckenäs. Precis! Det var där Edvard bodde.

Titus

Ja, är det inte finanskrisen, så är det bonusarna. Ju sämre tiderna är, desto större blir ersättningarna till direktörerna. Elliot och jag är ganska insatta i problematiken. Husse och matte använder nämligen TV:n som hundvakt, när de är borta på möten, så vi har koll på det mesta. Dom är involverade i tillsammans fyra föreningar och det tar mycket av deras tid. Man kan ju undra hur de som sitter i fem eller tio eller tjugofyra styrelser och dessutom har heltidsarbete får det att gå ihop. Fast de har ju betalt för sina uppdrag till skillnad från alla som arbetar ideellt inom föreningsrörelserna, så de kanske har litet mer fart under galoscher-na. Elliot och jag bryr oss egentligen inte så mycket, vovvar ligger inte för avundsjuka. Fast vi gillar inte orättvisor och nog önskar vi att vi kunde sätta in ett rejält bett i ett och annat sittfläsk.

Vi har sett mycket skidor på TV också. Vertikalt och horisontalt, med eller utan bössa. Alpina VM skall vi inte tala om, HUVA! Skidskyttet gick däremot mycket bra med Helena Jonsson, men vi hade nog hoppats på litet fler svenska framgångar i skidåkning, även om det funnits vissa (norrbottniska) höjdpunkter. Det började ju bra i Gällivare på förvintern för Charlotte och Markus, fast VM gick inte så bra.

En god sak har Elliot och jag dock märkt; alla svimmar när de kommit i mål, men svenskarna verkar vara medvetlösa längst.

Titus

